

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE

Κρατική Χρηματοδότηση
για Έρευνα και Ανάπτυξη
στην Ελλάδα –
Τελικός προϋπολογισμός 2018

Η παραγωγή των στατιστικών Έρευνας & Ανάπτυξης πραγματοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου, φορέα και εθνική αρχή του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος, με τη συνεργασία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Προτεινόμενος τρόπος αναφοράς

EKT (2019) «Κρατική Χρηματοδότηση για Έρευνα και Ανάπτυξη στην Ελλάδα – Τελικός προϋπολογισμός 2018», Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Copyright © 2020 Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου

δ: Βασιλέως Κωνσταντίνου 48, 11635 Αθήνα • τ: 210 7273900 • f: 210 7246824 • e: ekt@ekt.gr • www.ekt.gr

Το έργο αυτό διατίθεται με άδεια Creative Commons

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές

Προκειμένου να δείτε αντίγραφο της άδειας επισκεφθείτε:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Η παρούσα έκδοση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Υποέργου (5) «Παραγωγή δεικτών RIS3 για τα έτη 2016-2023» της Πράξης «Εγκατάσταση Μηχανισμού Παρακολούθησης (MONITORING MECHANISM) της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής RIS3-Συλλογή και επεξεργασία Δεικτών» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5008067 που υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία (ΕΣΠΑ 2014-2020), με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Η έκδοση διατίθεται online στη διεύθυνση <http://metrics.ekt.gr>

Εισαγωγή

Η διάθεση πιστώσεων για Έρευνα και Ανάπτυξη (E&A) αποτελεί σημαντική προϋπόθεση ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας ενός κράτους, τόσο στο ευρωπαϊκό όσο και στο ευρύτερο διεθνές περιβάλλον. Σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, η αποτύπωση της κρατικής χρηματοδότησης δραστηριοτήτων E&A γίνεται μέσω του δείκτη GBARD (Government Budget Appropriations for Research and Development / Πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού που διατίθενται στην Έρευνα & Ανάπτυξη), αξιοποιώντας στοιχεία από κρατικούς προϋπολογισμούς.

Ο δείκτης GBARD βασίζεται στην προσέγγιση της καταγραφής στοιχείων E&A από την «πλευρά του χρηματοδότη», και στην προκειμένη περίπτωση του κράτους. Περιλαμβάνει τον προσδιορισμό όλων των στοιχείων του κρατικού προϋπολογισμού που μπορούν να υποστηρίξουν δραστηριότητες E&A και τη μέτρηση ή εκτίμηση του περιεχομένου E&A αυτών των δραστηριοτήτων.

Πλεονεκτήματα αυτής της προσέγγισης είναι αφενός η δυνατότητα αποτύπωσης της προτεραιότητας που δίνουν τα διάφορα κράτη στην E&A, με έγκαιρα και ακριβή στοιχεία που προέρχονται από αντικειμενικά δεδομένα, όπως είναι οι κρατικοί προϋπολογισμοί, και αφετέρου η δυνατότητα σύνδεσης αυτών των στατιστικών στοιχείων με μείζονα θέματα πολιτικής, μέσω της ταξινόμησης σε συγκεκριμένους κοινωνικοοικονομικούς στόχους (NABS).

Οι ορισμοί που αφορούν τον δείκτη GBARD είναι συμβατοί με τις διεθνείς μεθοδολογίες και κατευθυντήριες γραμμές που περιλαμβάνονται στο «ΔΝΤ - Εγχειρίδιο Στατιστικής Δημοσιονομικής Χρηματοδότησης (GFS)» (2014) και στο «Σύστημα των Εθνικών Λογαριασμών» (2008). Η μεθοδολογία συλλογής στοιχείων και οι χρησιμοποιούμενες ταξινομήσεις, όπως η «Ονοματολογία για την Ανάλυση και Σύγκριση των επιστημονικών Προγραμμάτων και Προϋπολογισμών (NABS)», έχουν αναπτυχθεί από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat. Αναλυτικές πληροφορίες και οδηγίες περιλαμβάνονται στο σχετικό κεφάλαιο (12) της επικαιροποιημένης έκδοσης του Frascati Manual: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, (OECD, 2015).

Ο δείκτης GBARD συγκαταλέγεται στις επίσημες υποχρεωτικές στατιστικές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου παράγει, από το 2012 και εντεύθεν, και διαβιβάζει σε ετήσια βάση στη Eurostat τον δείκτη GBARD για την Ελλάδα, ως η αρμόδια εθνική αρχή και φορέας του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος.

Επισημαίνεται ότι ο δείκτης GBARD καταγράφει την κρατική χρηματοδότηση για σκοπούς E&A που κατευθύνεται στο εσωτερικό και στο εξωτερικό μιας χώρας. Ο δείκτης αναδεικνύει την προτεραιότητα και τη στόχευση των εφαρμοζόμενων πολιτικών στην E&A. Τα στατιστικά δαπανών E&A, που επίσης δημοσιεύει το ΕΚΤ, καταγράφουν όλες τις δαπάνες που πραγματοποιούνται στο εσωτερικό μιας χώρας από όλους τους φορείς και από όλες τις πηγές χρηματοδότησης (επιχειρήσεις, κράτος, ΕΕ, ίδια χρηματοδότηση, κ.α.). Αναδεικνύουν τον προσανατολισμό της συνολικής οικονομίας προς την E&A.

Αναλυτικότερα, ο δείκτης GBARD καταγράφει τις ετήσιες πιστώσεις που εγγράφονται στον κρατικό προϋπολογισμό για σκοπούς Ε&Α και κατευθύνονται στο εσωτερικό της χώρας, σε φορείς του δημοσίου, σε επιχειρήσεις, μη κερδοσκοπικά ιδρύματα κ.α., καθώς και στο εξωτερικό (ευρωπαϊκοί και διεθνείς ερευνητικοί οργανισμοί, διακρατικά ερευνητικά προγράμματα).

Στην Ελλάδα, οι κρατικές πιστώσεις που προορίζονται για Ε&Α προέρχονται από την κεντρική κυβέρνηση και τις 13 περιφερειακές διοικήσεις και περιλαμβάνονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό και στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος.

Ο Τακτικός Προϋπολογισμός χρηματοδοτεί την υλοποίηση Ε&Α που εντάσσεται στους θεσμικούς σκοπούς δημόσιων κυρίως φορέων - Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Κέντρα, Νοσοκομεία, εφορείες αρχαιοτήτων κ.α. (θεσμική χρηματοδότηση / institutional funding). Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων χρηματοδοτεί συγκεκριμένα έργα Ε&Α (χρηματοδότηση έργων / project funding), που υλοποιούνται τόσο από τους δημόσιους όσο και τους ιδιωτικούς φορείς.

Οι ετήσιες πιστώσεις του κρατικού προϋπολογισμού δεν θα πρέπει να συγχέονται με το ποσό που δαπανάται τελικά από τους φορείς, το οποίο καταγράφεται στα ετήσια στατιστικά στοιχεία Ε&Α ως «δαπάνες Ε&Α χρηματοδοτούμενες από το κράτος». Τα δύο ποσά είναι διαφορετικά τόσο από τον ορισμό τους όσο και εξ αιτίας της εγγενούς χρονικής υστέρησης μεταξύ «πιστώσεων» και «πραγματοποιούμενων δαπανών», ιδίως στις περιπτώσεις έργων.

Διενεργούμενη έρευνα - Δημοσίευση αποτελεσμάτων

Σύμφωνα με τις επίσημες μεθοδολογικές οδηγίες της Eurostat και του εγχειριδίου Frascati, τα στοιχεία για τον δείκτη GBARD συλλέγονται από τους φορείς που χρηματοδοτούν μέσω του κρατικού προϋπολογισμού δραστηριότητες Ε&Α (R&D funders).

Ως εκ τούτου, στην Ελλάδα τα στοιχεία συλλέγονται από όλους τους φορείς κρατικής χρηματοδότησης, Υπουργεία, Γενικές Γραμματείες και Περιφέρειες και αφορούν τις αρχικές πιστώσεις (όπως εγκρίνονται στην αρχή του έτους - αρχικός ή «προσωρινός» προϋπολογισμός) και τις τελικές πιστώσεις (όπως διαμορφώνονται στη διάρκεια του έτους - τελικός προϋπολογισμός).

Καταγράφονται οι πιστώσεις που διατίθενται για Ε&Α και στα δύο σκέλη του κρατικού προϋπολογισμού: Τακτικό Προϋπολογισμό (ΤΠ) και Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Ο διαχωρισμός αυτός χρησιμοποιείται και για τη συλλογή των στοιχείων.

Τα στοιχεία ελέγχονται για την ορθότητά τους και διορθώνονται, όπου είναι απαραίτητο, σε συνεργασία με τους φορείς. Για την επεξεργασία και ανάλυση των στοιχείων ακολουθείται η ενδεδειγμένη στατιστική μεθοδολογία καθώς και οι οδηγίες της Eurostat για τη συγκεκριμένη έρευνα που εκπονείται με εναρμονισμένο τρόπο σε όλες τις χώρες-μέλη.

Τα στοιχεία που παράγονται αφορούν:

- στις κρατικές πιστώσεις Ε&Α στον προσωρινό και τον τελικό προϋπολογισμό κάθε έτους με ανάλυση σε 14 κοινωνικοοικονομικούς στόχους,

- στην εθνική δημόσια χρηματοδότηση σε διακρατικά συντονιζόμενη E&A στον τελικό προϋπολογισμό κάθε έτους. Οι πιστώσεις στον τελικό προϋπολογισμό αναλύονται σε:
 - χρηματοδότηση έργων (project funding)
 - θεσμική χρηματοδότηση (institutional funding).

Η εθνική δημόσια χρηματοδότηση σε διακρατικά συντονιζόμενη E&A αναφέρεται στον τελικό προϋπολογισμό κάθε έτους και αναλύεται σε:

- εθνικές συνεισφορές σε διακρατικούς δημόσιους φορείς E&A
- εθνικές συνεισφορές σε πανευρωπαϊκά δημόσια προγράμματα E&A
- εθνικές συνεισφορές σε διμερή ή πολυμερή δημόσια προγράμματα E&A που αναπτύσσονται μεταξύ των κυβερνήσεων των κρατών μελών (και με υποψήφιες χώρες και χώρες της ΕΖΕΣ).

Τα αποτελέσματα αποστέλλονται στη Eurostat και δημοσιεύονται σε ετήσια βάση από το ΕΚΤ στον δικτυακό τόπο <https://metrics.ekt.gr/gbard> σε πίνακες, εκδόσεις και σύντομα άρθρα.

Η παρούσα έκδοση αφορά τις κρατικές πιστώσεις σε E&A με αναφορά στον τελικό προϋπολογισμό 2018.

Σύνολο κρατικών πιστώσεων σε Ε&Α

Το 2018 (τελικός προϋπολογισμός) οι κρατικές πιστώσεις για Ε&Α ανέρχονται σε 1.118,0 εκατ. ευρώ, το υψηλότερο ποσό που καταγράφεται την δεκαετία 2008-2018 (Διάγραμμα 1).

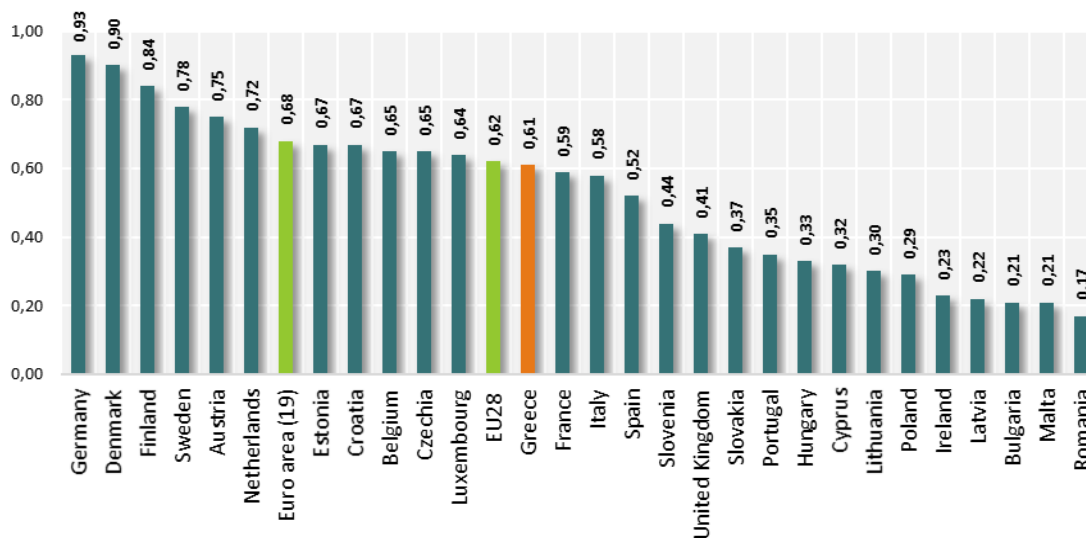
Διάγραμμα 1. Πιστώσεις κρατικού προϋπολογισμού για Ε&Α (σε εκατ. Ευρώ), 2008-2018

Πηγή: ΕΚΤ (<https://metrics.ekt.gr/gbard/datatables>), κωδικοί στοιχείων: ΚΠ1

Το 2018 το ποσοστό του δείκτη GBARD επί του ΑΕΠ της χώρας ανέρχεται σε 0,61%, πολύ κοντά στον μέσο όρο της ΕΕ28 (0,62%) και η Ελλάδα βρίσκεται στην 12^η θέση μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ28.

Διάγραμμα 2. Πιστώσεις κρατικού προϋπολογισμού για Ε&Α (ως % ΑΕΠ), Ελλάδα τελικός προϋπολογισμός 2018, χώρες της ΕΕ28 αρχικοί προϋπολογισμοί 2018

Πηγή: Χώρες ΕΕ28: Eurostat (<http://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/database>, data code: gba_nabsfin07, extracted 17.12.2019, last update 01.10.2019).

Ελλάδα: ΕΚΤ (<https://metrics.ekt.gr/gbard/datatables>), κωδικοί στοιχείων: ΚΠ2

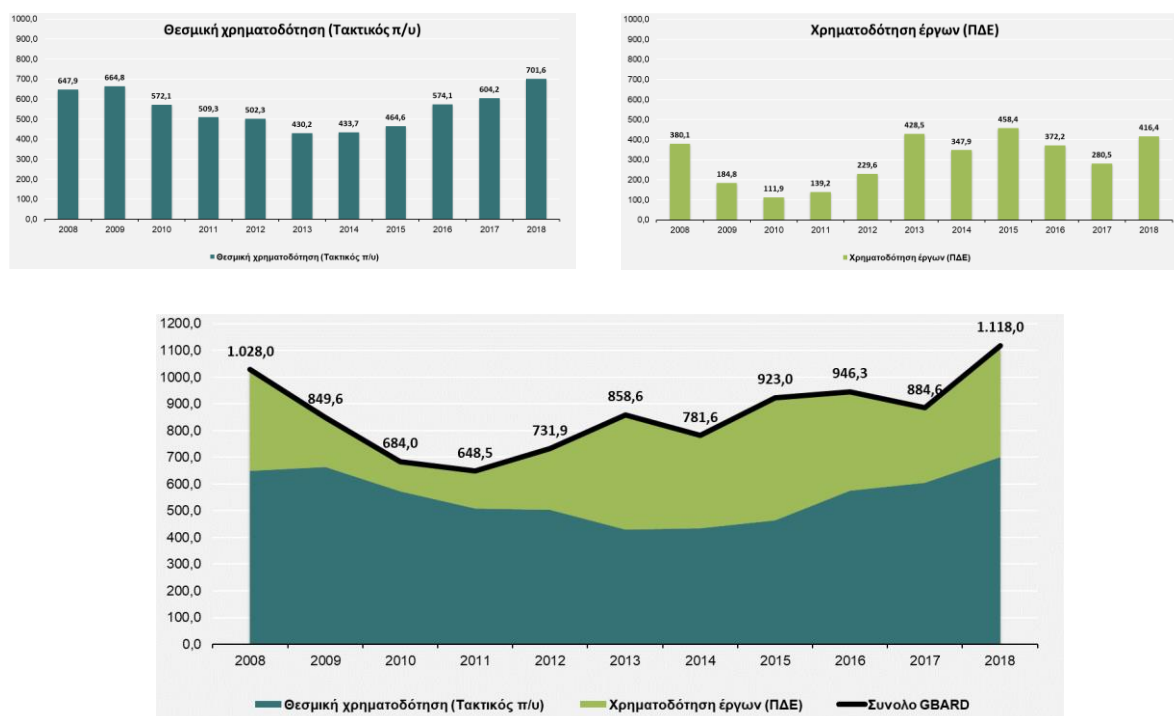
Θεσμική χρηματοδότηση & χρηματοδότηση έργων

Στον Πίνακα 1. και το Διάγραμμα 3. καταγράφεται ανά έτος για την περίοδο 2008-2018, η ετήσια δεσμευόμενη κρατική χρηματοδότηση με ανάλυση στις πιστώσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό, που κατευθύνεται στη θεσμική χρηματοδότηση των δημόσιων κυρίως φορέων (institutional funding)¹ και στις πιστώσεις από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, που κατευθύνεται προς συγκεκριμένα έργα (project funding), που υλοποιούνται τόσο από τους δημόσιους όσο και τους ιδιωτικούς φορείς. Η συμβολή των διαρθρωτικών προγραμμάτων, τα οποία αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, είναι καθοριστική για τη διαμόρφωση του συνολικού δείκτη GBARD.

Πίνακας 1. Πιστώσεις κρατικού προϋπολογισμού για Ε&Α (σε εκατ. Ευρώ) ανά σχήμα χρηματοδότησης, 2008-2018

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Θεσμική χρηματοδότηση (Τακτικός Π/Υ)	647,9	664,8	572,1	509,3	502,3	430,2	433,7	464,6	574,1	604,2	701,6
Χρηματοδότηση έργων (ΠΔΕ)	380,1	184,8	111,9	139,2	229,6	428,5	347,9	458,4	372,2	280,5	416,4
Σύνολο	1.028,0	849,6	684,0	648,5	731,9	858,6	781,6	923,0	946,3	884,6	1.118,0

Διάγραμμα 3. Πιστώσεις κρατικού προϋπολογισμού για Ε&Α ανά σχήμα χρηματοδότησης, 2008-2018

Πηγή: EKT (<https://metrics.ekt.gr/gbard/datatables>), κωδικός στοιχείων: ΚΠ3

¹ Μικρό μόνο τμήμα έργων Ε&Α χρηματοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό, κυρίως των περιφερειών.

Κοινωνικοοικονομικοί στόχοι

Τα στοιχεία των πιστώσεων του κρατικού προϋπολογισμού που προορίζονται για δραστηριότητες E&A ταξινομούνται στους 14 κοινωνικοοικονομικούς στόχους NABS, όπως αυτοί περιγράφονται στην Ονοματολογία για την Ανάλυση και τη Σύγκριση των Προϋπολογισμών και των Επιστημονικών Προγραμμάτων (Nomenclature for the analysis and comparison of scientific programmes and budgets – NABS). Αναλυτικές περιγραφές όλων των κοινωνικοοικονομικών στόχων είναι διαθέσιμες στο λεξικό όρων του ΕΚΤ.

Η κατανομή των πιστώσεων του ελληνικού κρατικού προϋπολογισμού στους 14 κοινωνικοοικονομικούς στόχους NABS παρουσιάζεται για το 2018 στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2: Πιστώσεις κρατικού προϋπολογισμού για E&A (σε εκατ. ευρώ) ανά κοινωνικοοικονομικό στόχο NABS, 2018

Κοινωνικοοικονομικοί στόχοι NABS	2018
Διερεύνηση και εκμετάλλευση του γήινου περιβάλλοντος (NABS1)	28,9
Περιβάλλον (NABS2)	37,0
Εξερεύνηση και εκμετάλλευση του διαστήματος (NABS3)	14,8
Μεταφορές, τηλεπικοινωνίες και άλλες υποδομές (NABS4)	44,9
Ενέργεια (NABS5)	39,3
Βιομηχανική παραγωγή και τεχνολογία (NABS6)	137,7
Υγεία (NABS7)	128,4
Γεωργία (NABS8)	32,0
Εκπαίδευση (NABS9)	12,0
Πολιτισμός, ψυχαγωγία, θρησκεία και μέσα μαζικής ενημέρωσης (NABS10)	110,1
Πολιτικά και κοινωνικά συστήματα, δομές και διαδικασίες (NABS11)	43,8
Γενική προαγωγή της γνώσης - προϋπολογισμοί ΑΕΙ (NABS12)	412,5
Γενική προαγωγή της γνώσης - άλλοι προϋπολογισμοί εκτός ΑΕΙ (NABS13)	57,6
Άμυνα (NABS14)	19,3
Σύνολο²	1.118,0

² Τυχόν διαφορές μεταξύ του αθροίσματος των επιμέρους τιμών και των τιμών που αναγράφονται ως σύνολα στους πίνακες της παρούσας έκδοσης οφείλονται στη στρογγυλοποίηση.

Εθνική δημόσια χρηματοδότηση σε διακρατικά συντονιζόμενη E&A

Ο όρος «διακρατικά συντονιζόμενη E&A» αφορά ερευνητικές δραστηριότητες που υλοποιούνται είτε:

- Μέσω δημόσιων διακρατικών ερευνητικών οργανισμών που εδρεύουν στην Ευρώπη (π.χ. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Πυρηνικών Ερευνών – CERN, Ευρωπαϊκό Εργαστήριο Μοριακής Βιολογίας (EMBL), κ.α.)
- Μέσω πανευρωπαϊκών δημόσιων διακρατικών προγραμμάτων E&A (π.χ. ERANET, Eurostars, κ.α.)
- Μέσω διμερών ή πολυμερών δημοσίων προγραμμάτων E&A που αναλαμβάνονται από κοινού από τις κυβερνήσεις δύο ή περισσότερων κρατών μελών της ΕΕ.

Οι πιστώσεις του ελληνικού κρατικού προϋπολογισμού το 2018 που αφορούσαν σε διακρατικά συντονιζόμενη E&A ανήλθαν σε 32,8 εκατ. Ευρώ, με το μεγαλύτερο μέρος για τη χρηματοδότηση προς διακρατικούς δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4. Πιστώσεις κρατικού προϋπολογισμού που διατίθενται σε διακρατικά συντονιζόμενη E&A (σε εκατ. Ευρώ και ως % του συνόλου), 2018

	Πιστώσεις κρατικού προϋπολογισμού σε διακρατικά συντονιζόμενη E&A (εκατ. Ευρώ)
Διακρατικοί δημόσιοι φορείς E&A	16,4
Πανευρωπαϊκά δημόσια προγράμματα E&A	13,8
Διμερή / πολυμερή δημόσια προγράμματα E&A	2,6
Σύνολο	32,8

Πηγή: EKT (<https://metrics.ekt.gr/gbard/datatables>), κωδικός στοιχείων: ΚΠ5

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ
& ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ΔΕΙΚΤΗΣ GBARD)

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE

 MetricsEKT
δείκτες & στατιστικές για Έρευνα, Ανάπτυξη, Καινοτομία
metrics.ekt.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΠΑνεΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με την χρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης